

NARODNO SLOVO

Vlasnik-izdavač: za Jugoslavensko nakladno i štamparsko društvo s. o. j. u osnivanju u Šibeniku, glavni i odgovorni urednik: Millvoj Grublšić. Adr. ured. i uprave: Ul. A. Vrančića 98. II. kat.

„Narodno Slovo“ izlazi: Srijedom, Petkom i Nedjeljom.

Mjesečna pretplata: Za Jugoslaviju 20 Din. - Za strane zemlje 30 Din, Oglasi po cijeniku. — Rukopisi se ne vraćaju.

Broj 26.

Petak 13 svibnja 1932.

God. I.

Naša završna riječ, povodom napadaja na šibensku preparandiju

Kako je javnosti poznato, organ privredno-kulturne matice za sjevernu Dalmaciju — „Glas“, u broju 125, od 9 aprila donio je jedan nedostojan napadaj na šibensku preparandiju, na koji su predstavnici šibenske Općine, odgovorili u »Narodnom Slovu«, dne 13 aprila, stvarno i objektivno; a učinili su to zato, jer su smatrali svojom dužnošću, da se istinom suprotstave neistini, koja je očito išla za tim, da šibensku preparandiju vlast dokine, a mjesto nje, otvori Učiteljsku školu, u selu Kovačiću, kraj Knina. Odgovorili smo dakle na napadaj, u dubokom uvjerenju, da vršimo dužnost, braneći narodne tekovine od intriga, i operišući stvarnošću i istinom, kod onih, koji odlučuju, dokazujući im bjelodano, kako bi Šibeniku, kao i cijelom dalmatinskom n. Primorju, nanijeli grdnu i nepopravljivu nepravdu, kad bi intrigama stanovitih ljudi, nasjeli, te Šibenik i dalmatinsko Primorje, lišili jedne odlične i historijske tekovine: naše Učiteljske škole, koja je svima nama, ponos i dika!

Mislili smo, da nas se ne će trebati, po ovoj stvari, više u javnosti čuti, kad nu, — »Glas«, od 2 maja, broj 126, izlazi pun ponovnih intriga, sad uvijenih u ruho »naučnog dokazivanja« o prednosti otvaranja Učiteljske škole na selu prema onom u gradu; sad prikritih prozirnim i podmuklim prebacivanjem o nekakvim bajoslovnim svotama, koje da grad Šibenik baca na luksuzno parkiranje »jedne privatne ledine«; sad opet namještanim, ili možda i naručenim, u formi dopisa, cijukom, kao što je onaj iz Bilišana, u kojem se naprosto tvrdi, sa izvanrednom nasladom i veseljem, kako je »Glas« donio vijest, da će se Učiteljska škola u Šibeniku nabrzo, ništa manje nego preseliti u Knin!!... (Valja naglasiti, da je istinoljubivi »Glas«, ovaj, koji o sebi kaže, da nikad ne donosi ništa, što ne služi istini i pravdi, tu vijest o preseljenju šibenske preparandije u Knin, oštampao baš onako kako je njegov »dopisnik« htio!). Sve to i slično, naći će čitalac u 126 broju »Glas«, pod raznim napisima, kao: u uvodniku, pod naslovom »Kulturne predrasude«, potpisano po Dr. I. G., zatim u članku »Odjek vijesti o otvaranju Učiteljske škole u Kninu«, te u već spomenutom dopisu iz Bilišana; a ko umje da dobro odvija konce, može štošta indirektna naći i u članku »Najbolja narodna organizacija«, osobito kad se ima na umu, u kojoj je vezi taj članak, tu...

Na sve te proračunane tendencije, uvijene i neuvijene, direktne i indirektno, manje ili više jasne, a tako obilno izasute u

126. broju »Glas«, Općina Šibenik, kao vijerna čuvarica narodnih tekovina i zakonita predstavica stanovništva, sada kao i prvi put, smatra svojom dužnošću, da gg. oko »Glas«, odgovori kako slijedi:

1. Ustvrditi, da članak oštampao u »Glasu« dne 9 aprila 1932, u broju 125., pod naslovom »Otvaranje preparandije u Kninu«, nije napadaj na šibensku preparandiju, nego bajagi neko upoređivanje sa kninskom (koja međutim, nije još ni otvorena! Op. pisca odgovora), može da bude samo svojstvo onih, koji hotle hoće da izmjenu značenje riječi, što su im sami dali, napisavši ih o šibenskoj preparandiji. Mi smo te riječi doslovno naveli u »Narodnom Slovu«, od 13 aprila, prenijevši ih tačno iz »Glas«, pa ne treba da ih opetujemo. A po svome jezikoslovnom značenju, sačinjavaju one upravo besprimjerno nedostojni napadaj na šibensku preparandiju, što je, uostalom, javno potvrdilo i Jugoslavensko Učiteljsko Udruženje u Splitu. Utaman se dakle gg. oko »Glas« sada izmotaavaju, tvrdeći, da to nije bio nikakav napadaj.

2. Tvrđnja gg. oko »Glas«, da su svi oni, koji su »upirali sve sile«, da preparandija ostane u Šibeniku, uvjeravali odlučujuće faktore o »najnesretnijem riješenju sa kninskom preparandijom«, toliko vrijedi, koliko dokazuje. Nasuprot te tvrđnje, mi kategorički izjavljujemo, da niko od zvaničnih krugova, koji su radili da preparandija ostane u Šibeniku, nije ni prstom maknuo kod odlučujućih faktora, ni za ni proti otvaranja Učiteljske škole u Kninu! Izgleda da gg. oko »Glas«, ne mogu nikako da shvate, kako se može nešto braniti, što je obrane vrijedno, bez da se napada drugi istovrsni predmet.

3. Dra. Vinka Smolčića, načelnika šibenske Općine i opć. prisjednika, Matu Karadžolu, ne treba pozivati, da dodu i vide zgradu, koja je, kako vele gg. oko »Glas«, namijenjena za preparandiju u Kninu. Ne mrzi njih (izrazujemo se riječima člankopisca »Glas«), doći u taj kraj, jer oni taj kraj vole i ljube, ako ne više, barem toliko koliko i gg. oko »Glas«, koja prema svemu sudeći, misle, da se jedan kraj mora mrziti, ako će se drugi ljubiti! Ne, gospodo oko »Glas«! Mi smo vidjeli tu Vašu lijepu zgradu i znamo da je veoma luksuzna, jer je Država u nju uložila enormne svote... Ne treba nam dakle o tome nikoga pitati. Druga je pak stvar, da li je taj Vaš (a bome i naš!) lijepi kraj, i zdrav, te obzirom na propise o Učiteljskim školama, zgodan i podoban! Mi nismo nikakovi stručnjaci n. pr., u pogledu mala-

Nosite cipele

Cijenjene gospodje, jer su one odraz Vašeg profinjenog ukusa.

U svim fazonama i svim brojevima uvijek na zalih.

ŠIBENIK Kralja Tomislava SPLIT Marulićeva 7.

ričnih mjesta. Želimo vam svakako uspjeh u pobijanju onih, koji sveudilj i uporno tvrde, da je kraj, u kome je podignuta vaša divna zgrada, malaričan, i da, obzirom na propise o Učiteljskim školama, nije zgodan i podoban za preparandiju!

4. Gosp. Dr. I. G., sa svojim člankom »Kulturne predrasude«, bavi se uglavnom s dopisnikom »Narodnoga Slova«. Nas direktno ne tangira. Ali, neka nam je slobodno pomisliti, da je to sve brašno iz jedne te iste vreće, i da je to sve skuhanu u jednoj te istoj kuhinji, a upereno jedino i poglavito protiv onih, koji su legitimiran, da govore u ime Šibenika i šibenskog naroda i da brane njegove historijske svetlinje i tekovine! Jer što znače one aluzije u članku gosp. Dr. I. G., ako ne to? Na primjer: »Ljudi, koji postavljaju pitanje: ili - ili, pa onda intrigiraju zvaničnim i privatnim kanalima, izgledaju veoma sitni... ili ova: »Eto, na primjer, grad Šibenik troši sada 300.000 dinara (sic!) za luksuzno parkiranje »jedne privatne ledne«. A kao kruna svega je ovo: »Na kraju, o onim sramežljivim aluzijama na srpsko-hrvatske odnose, t. j. da se otvaranjem Preparandije u Kovačiću, favorizuje srpstvo na štetu hrvatstva, teško je govoriti prema predstavnicima zvaničnog jugoslovenstva bez šaljivog osmjeha«. Pa onda: »U tom pogledu (gosp. pisac misli jamačno na otvorenje učiteljske škole u selu Kovačiću kod Knina. Op. pisca odgovora), potpuno su izravnata srpska i hrvatska sela i njihova solidarnost u ovom pitanju van svake je sumnje.«

Sve tri ove aluzije gosp. Dr. I. G., vrlo su karakteristične, bez obzira na koga se direktno odnose. Zanimljivo bi svakako bilo znati, koji to ljudi postavljaju pitanje: ili - ili, pa onda intrigiraju zvaničnim i privatnim kanalima! Slažemo se i mi sa gosp. I. G., da su takovi ljudi »veoma sitni«. Nego, da po vragu takovi ljudi nijesu u blizini g. Dr. I. G.? Doceat napadaj na šibensku preparandiju!

Što se tiče druge aluzije, neka gosp. doktor bude miran. Pogrešno je naime informiran, da grad Šibenik troši 300.000 din. za iskrčenje i poravnanje (neparkiranje) šematorija ispred župike crkve u Varošu.

Ako gosp. doktor hoće da sazna istinu, tad nek zna, da šibenska Općina nije utrošila niti jednu trećinu od naznačene svote, i to ne za parkiranje, nego za izgradnju zida oko šematorija, što je uostalom bila dužna učiniti po pisanoj obvezi između nje i Crkvinarstva, za primljene ustupke crkvenog zemljišta, dočim za iskrčenje šematorija i njegovo poravnanje (što g. doktor zove privatnom ledinom), ne će potrošiti ništa, jer se radna snaga upotrebljuje radnicima, plaćenim hranom, koja bi se i onako dijelila. Eto, gospodinu doktoru, u pitanju parkiranja jedne privatne ledine, razvezana uzla!

Konačno ostaje aluzija srpsko-hrvatskih odnošaja.

Na ovu aluziju moramo g. doktoru jasno i glasno odgovoriti, da bi doista ukinuće Učiteljske škole u Šibeniku, velika većina našeg naroda hrvatskog imena, smatrala eklatantnim zapostavljanjem hrvatstva, koje, kao jaka komponenta Jugoslavije i Jugoslavenstva, hrabro stoji i čeka na mrtvoj straži sinjega Jadrana! To dobro neka zapamti svak, pa i g. doktor! Koji bi to onda i čiji bi to bio interes, da se ozolvolji onaj, koji je najbudniji čuvar naših obala i našega sinjega Jadrana! A neka pak uvjeren bude g. doktor, da bi u onu veliku većinu našega naroda hrvatskog imena, koja bi ukinuće Učiteljske škole u Šibeniku, bez sumnje smatrala zapostavljenjem hrvatstva, spadali i oni Hrvati iz Knina i knin-

ske okolice, na koje se g. doktor I. G. poziva, . . .

Time bismo mi kazali svoju završnu riječ, povodom napadaja na šibensku preparandiju.

S natramo na koncu svojom dužnošću, da naglasimo još i to, kako niko u Šibeniku, a najmanje predstavnici Općine, nisu protiv otvorenja Učiteljske škole, u selu Kovačiću, kraj Knina, naravski dok to otvorenje ne vuče za sobom ukinuće šibenske preparandije! Ali, izgleda, da izvjesna gg., ili bolje, napadači na šibensku preparandiju, hoće otvorenje Učiteljske škole u selu Kovačiću kraj Knina, makar i pod cijenu, da se ova u Šibeniku zatvori! Eh, onda je to druga stvar, i u tom slučaju, znaju i mala djeca, da je prednost Šibenika za Učiteljsku školu, neprispodobivo jača, i da o sličnosti između Šibenika i sela Kovačića, ne može biti govora, ni u kojem pravcu.

Završujemo riječima, sličnim onima iz prvog odgovora. Uprkos svemu neličnom, što se događa oko nas; uprkos napadaja na šibensku preparandiju, koji nisu na čast ni onima, koji ih, pod raznim vidom, na nju upravljaju, gojimo stalnu nadu, da mjerodavni faktori neće nasjesti nikakvim pro računanim tendencijam, danas ni sutra, nego će ostaviti ovaj naš učevidni zavod na svome mjestu, jer je šibenska preparandija potrebna i, sa svake strane odgovara svojoj nacionalnoj i prosvjetnoj svrsi.

Općinsko Upraviteljstvo u Šibeniku

Učiteljska škola u gradu Šibeniku i selu Kovačiću kraj Knina

(Odgovor „Glasu“ i njegovim dopisnicima)

Na naš članak o Učiteljskoj školi u Kovačiću, „Glas“ od 2. maja javlja se sa dva članka i s jednim dopisom tobože iz Bilišana, — a faktično je i taj „dopis“ ista stvar, iz iste kuhinje. — U pomanjkanju argumenata da pobiju ma i jednu našu tvrdnju, kao i u pomanjkanju najosnovnijeg poznavanja predmeta o kom pišu, gg. dopisnici zovu u pomoć stil, sintaksu, interpunkciju; obraćaju se sociološkim teorijama produkcije, konsumpcije i izmjene dobara; iskrivljuju očite činjenice, pa čak se služe i neukusnim pretnjama, da na kraju ne dokažu ništa i da ne uvjere o svojoj tezi nikoga, pa, mislimo, ni sami sebe. S te strane ne bi ni trebalo nikakova odgovora „Glasu“, — jer se odgovor svakom pismenom čovjeku sam po sebi nameće. Ali mi ćemo se ipak pozabaviti malo s „Glasom“ i s njegovim dopisnicima, u koliko se ovi drže granica pristojnog raspravljanja. Zato na infamni dopis iz Bilišana nećemo odgovarati i ako je baš u tom „dopisu“ „Glas“ otkrio karte i pokazao prave tendencije. Očito izriče davnu, pustu želju o prenosu šibenske preparandije u Kovačić, i ako, kad je potreba, uvijek gg. oko „Glasa“ tvrde da njima nije do ukinuća šibenske učiteljske škole, nego do otvaranja one u Kovačiću. Blažena iskrenost! — A drugo je, kažemo, samo infamni, neistiniti i nepravedni napadaj na čitav učiteljski stalež, a takova pisanja ne zaslužuju nikakva odgovora. Tu će uzeti riječ oni, kojih se to neposredno tiče.

Najprije treba utvrditi to, da ako ljudi, makar sa zvučnim doktorskim naslovom, pišu o nekom predmetu o kom nemaju pojma — postaju u najmanju ruku smiješni.

Predrasuda je — i to velika kulturna predrasuda — da o odgojnim i prosvjetnim pitanjima može da piše svaki laik, koji nije zavirio ni u prvu stranicu nauke, koja danas stvara čitav kompleks zamršenih pitanja. Takav je stav isključivo naš specijalitet. Zato se može dogoditi samo kod nas, da kulturni čovjek, koji se ljuti na kulturne predrasude, kad piše o otvaranju jednog odgojnog zavoda, postavlja u centar rasprave pitanje, kako će biti tamo profesorima i njihovim ženama! Kao da su to važna i odlučna pitanja! Dopisnik uopće ne zna, da se tu radi o jednom principijelnom, kulturnom pitanju, koji duboko zadire u pedagoške principe, u principe nastave, u principe narodnog prosvjećivanja i odgoja budućih učiteljskih generacija. Pred tim posve padaju interesi pojedinaca pa i bogati profesorski stanovi i raskoš profesora i njihovih žena, i ako smo u ostalom uvjereni, da ni gospodin doktor, u velikoj ljubavi prema narodu, ipak ne bi pošao da uživa raskoš kovačkih stanova. Tretiranje ovog pitanja s tog gledišta znači skrajno nerazumijevanje predmeta. To bi bilo isto kao kad bi neko — bože sačuvaj — pokušao da koje krupno pitanje riješava isključivo sa gledišta advokatske udobnosti i advokatskih honorara!

Drugo je što treba utvrditi, da nije nikakva kulturna predrasuda kad se kaže, da učiteljska škola treba da bude u kulturnom centru. To je zahtjev vremena i diktat pedagoškog previranja svih kulturnih naroda. To je u ostalom i zahtjev našega zakona o učiteljskim školama (§ 6), a taj je paragraf baš unesen pod pritiskom naprednih pedagoških ideja. Tu je zakonodavac dao sank-

ciju jednom „najjačem savremenom kulturnom načelu“. Davno je prošlo doba srednjeg vijeka kad se je za učitelja tražila kvalifikacija zvonara i remete. Kulturnim napretkom čovječanstva to je mišljenje sasvim nestalo i danas se od narodnog učitelja traži solidna sprema, kako bi mogao u svim pravcima duhovnog progressa djelovati na odgoj narodnih masa. Većina kulturnih naroda traži od učitelja punu fakultetsku spremu. Ide se za tim da se učiteljske škole postave u što veće kulturne centre, a kulturni centri su postojali svagdje, postoje i postojaće, bez obzira na prazne teoretske pokušaje dopisnika „Glasa“. Škole se postavljaju tamo zato, da bi budući narodni učitelj mogao da stupi u što bliži kontakt sa svim produktima narodne kulture i dobio obrazovanje ne samo školskih udžbenika nego i čitavog života, koji oko njega struji, pulsira. Da dođe u blizinu biblioteka, muzeja, galerija, svih kulturnih socijalnih ustanova, a da se s druge strane upozna sa životom svog naroda. Traži se od učitelja da bude kulturna ličnost, svestrano obrazovan čovjek. To traže svi pedagoški pravci. I to baš zato da svojom spremom i poznavanjem narodnog života uzmogne bolje pomoći svom narodu. Nije to prezir prema selu kako krivo misli gosp. dopisnik, za kojega su sva ova pitanja španska sela. Zar kultura i obrazovanje uopće mora da znači odalječivanje od sela? A odakle onda gosp. doktoru onako sentimentalna romantičarska ljubav za selo i seljaka — i ako se nije sigurno obrazovao u Kovačiću ni Kunovcu? Zar je ta ljubav samo monopol stanoviteljskih ljudi, a narodni učitelj mora doći sa sela, školovati se u selu, ogradi se kineskim zidom od svakog kulturnog i socijalnog previranja, postati seljak — da uzmogne odgojiti seljaka i podignuti selo do nivoa kulturnog centra, kako to traži gosp. dopisnik. Pa kakova su to mišljenja, po Bogu braćo! I to vam je afirmacija najvećeg kulturnog načela! Da to nije frazeološka afirmacija i ništa više. Gdje se tako radi! Ostavimo strani svijet gdje nema ni jednog takovog slučaja. Uzmimo demokratsku Srbiju, čije je učiteljstvo „Glas“ postavio kao uzor narodnog obrazovanja. Prva se učiteljska škola otvorila u Kragujevcu 1871., i to je i danas jedna od uređenijih srbijanskih škola, a onda vidimo Beograd, Skoplje, Negotin, Užice i t. d. Nema učiteljske škole na selu. A ipak je onaj kunovački učitelj — kako i „Glas“ kaže — pravi narodni učitelj! Treba ipak da budemo dosljedni. Samo da forsiranje takovog učiteljskog obrazovanja ne izvire iz istih srednjevjekovnih tendencija, cfarbanih modernim frazama demokratizma? Na primjer prije se htjelo učitelja zvonara da lakše može da služi svemoćnoj crkvenoj hijerarhiji, — a sad bi moderni kulturni matičari htjeli učitelja „seljaka“ da ga uzmogne lakše svak izrabljivati u svoje prozirne svrhe, a osobito oni, koji misle da su za vječna vremena monopolizirali čitav javni život. Takove su tendencije već u svom zametku osuđene na propast, jer smo danas daleko odmakli od srednjeg vijeka. Dopuslimo sa gosp. dopisnikom slučaj da se okrene sve tumba, da nestane kulturnih centara ili da im se ne da važnost, a da za kulturni centar uzmemo selo, pa da s tog gledišta opravdamo otvaranje učiteljske škole u Kovačiću. To bi otvaranje svakako bio jedan eksperiment. I to jedan između prvih eksperimenata. To

će priznati i gosp. dopisnik. A stavimo ruku na prsa i upitajmo se ozbiljno da li smo mi sposobni da sebi priuštimo toliki luksus, da bacimo grдне milijune za jedan ovakav prosvjetni eksperimenat, dok su naša sela gladna prave, istinske narodne prosvjete. Zašto veliki, kulturni narodi ne prave takove eksperimente, osobito ne danas u doba teške krize, kad je svaka para dragocjena? Ne gradi se s krova nego s temelja. Nema primjera da se narod podigao kulturno tako, da je po selima počeo otvarati srednje škole. Zato treba stvoriti uvjete, a prvi je uvjet dobra osnovna škola. Kud i kamo bi se više pomoglo selu i kninskoj okolici uopće, da su se oni debeli milijoni potrošili za gradnju i adaptaciju osnovnih škola, koje kubure bez sredstava i najelementarnijih nastavnih pomagala. To bi bio istinski rad za narod i njegovu prosvjetu, a ne da se radi bogzna kakvih razloga ludo utroši novac u jednu anomaliju, koju će vrijeme zakopati, a od koje narod ne će vidjeti nikakove koristi. To je činjenica, a ostavimo po strani za sada, teorije o produkciji, konsumpciji i izmjeni dobara. To je servirano samo zato da se ovo pitanje odmakne sa svoje prave tačke. Naše selo neće biti izrabljivano kad bude prosvjećeno, a neće se nikada prosvjetliti frazama ni demagogijom nego predanim istinskim i razumnim odgojnim radom. To je činjenica koju nikakvo fraziranje i rječito napinjanje ne može da pobije.

Treba postaviti na čitac još jedno pitanje. Šibeniku se predbacuje da je poveo prvi borbu protiv Knina. To nije tačno. Bilo je pisanja i rada da škola ostaje u Šibeniku, ali nikad nikome nije padalo ni na kraj pameti da se bori i da i riječ jednu spomene protiv škole kod Knina. Ne radi toga što ne bi bilo zato jakih argumenata, nego baš zato, što smo smatrali da svaki kraj ima pravo da se bori za svoj prosperitet. Nismo se borili nikako protiv i ako smo bili sigurni da neće uroditi dobrim plodom borba pojedinih palanaka, koje su svojedobno htjele imati sve moguće vrste škola od osnovne do univerziteta, bez obzira da li zato imaju i najmanjih uvjeta. I Knin je tako htio gimnaziju. Bila je i propala je. I Knin sad hoće u svojoj blizini učiteljsku školu — to nas uopće nije ticalo. Dolazili su glasovi kako Prosvjetno Odjelenje u Splitu radi svim silama o tome da se na račun Knina zatvori naša učiteljska škola. U to nismo vjerovali, jer smo bili duboko uvjereni u nepristranost i objektivnost gosp. bana dra Tartaglie, a isključivali smo da bi se nešto moglo raditi preko njega ili iza njegovih leđa. A takovi su glasovi baš dolazili iz Knina i mi protiv tome nikako nismo reagirali i ako smo mogli.

Mi smo ustali tek onda, kad nas je „Glas“ izričito i nepravedno apostrofirao i napao. A morali smo ustati, jer ako je gospodi dopušteno da zlobno napadaju samo da obrane jednu nemoguću i zlu stvar, — mi moramo da branimo otvoreno naš ponos i staru tekovinu čitavog našeg primorja, našu učiteljsku školu, koja već decenijama uspješno djeluje na našem primorju. I morali smo da iznesemo argumente, da razotkrijemo golotinju ovog pitanja, — i sad eto puste žalosti. Zašto smo mi bili pozvani u svom pravu? Gospoda su oko „Glasa“ mogla unapred znati, da će u ovom šakaljevom pitanju izvući tanji kraj, —

i nisu trebali da započnu — mi im krivi nismo.

Vesililo bi nas kad bi se zbilja mogli uvjeriti da „Glas“ ne donosi ništa što ne bi bilo istinito i pravedno. Fakta nam drugačije govore. Samo jedan nepravedan napadaj na rad učiteljske škole, što je i sam „Glas“ pod pritiskom javnog mišljenja morao donekle ispraviti, — donoseći u zbunjenosti neke pojedinačne sudove o nastavnicima, što ne pripada njegovoj kompetenciji, jer zato nije ni zvan ni kvalifikovan bilo s kojeg gledišta. A nepravedan i neistinit napadaj na čitavo učiteljsvo protiv čemu se bila prisiljena ograditi i sama banovinska sekcija jugoslovenskog učiteljskog udruženja u Splitu? A ona pusta istinita tvrdnja da je kovačićka preparandija bliža Kninu nego li arbanaška Zadra! Kako se može tako nešto pisati! Kao da se te daljine nalaze u centralnoj Africi pa je teško do njih doći i uvjeriti se! Pa tvrdnja da se je kod prenosa arbanaške preparandije mislilo na Knin, kad je svakom poznato da Knin nikako nije dolazio u obzir nego se jedino i isključivo govorilo o Šibeniku, Sinju i Makarskoj. A tvrdnja o higijenskim prilikama, gdje se svim mogućim i najplićim argumentima hoće da pobije jedna stvarnost koja postoji i preko koje se nemože olako preći sa par redaka. Možda je dokaz za istinu i pravdu „Glasa“ ona nekvalifikovana i neukusna pretnja s burom, što znači samo pomanjkanje zdravih i stvarnih argumenata i zdravih nerava. Ali kad je već govor o buri možemo ipak ustvrditi da se mi bure ne bojimo. Šta više u buru se nadamo. Čudan je to vjetar. I može jednog dana zaduvati takvom snagom, da razotkrije potpuno čitavo ovo pitanje u svoj njegovoj golotinji. Sve podzemne radove, sva podvaljivanja, ulagivanja, mizernosti, sve dvovalne uloge i sve ostalo što će biti vrlo interesantno i za ljude oko „Glasa“. A ta bura bi mogla djelovati i na sam „Glas“ da vidi što je istinito i pravedno. Dakle, u jednu riječ, bure se ne bojimo!

„Glas“ spominje i komisiju koja je odabrala mjesto za kovačićku učiteljsku školu. Mogao se sjetiti hitrih projekata i svega ostaloga. Ali zašto to treba i čemu treba te stvarčice spominjati? O nekim stvarima za sada je najbolje ćutati. O svemu tome istorija će, uvjereni smo, reći svoju riječ, — a možda i ona bura, ... ali zašto miješati nesretnu, nevinu komisiju!

„Glas“ zove nove komisije u Kovačić. Da, uvjereni smo da bi se i gosp. dr. Smolčić i gosp. Karadžole divili zgradi i raskoš, ali bi se zgrozili kad bi pomislili, da se to sve sagradilo radi pojedinačnih interesa u jednom malaričnom i pustom kraju i da se tamo moraju odgajati buduće učiteljske generacije. Zgrozili bi se kao što su se zgrozili i mnogi prosvjetni radnici koji su tamo bili i — divili se. Da, divili se i zgražali se. Uvjerili bi se da je to kud i kamo veći luksus nego neophodno potrebno parkiranje jedne ledine usred Šibenika, koje se vrši iz socijalnih i karitativnih razloga, a nadnice se plaćaju hranom koja bi se inače davala badava. A to je parkiranje potrebno ne samo s estetskih razloga koji vrede isključivo za grad, nego i s općenitih razloga, koji se tiču i sela. Kod Kovačićke učiteljske škole to se nikako ne može reći.

Još ćemo samo spomenuti jedan momenat, koji dokazuje sa koliko malo poznavanja predmeta dopisnici tretiraju pitanje

otvaranja učiteljske škole u selu Kovačiću. Kažu, da je okolina kovačićke preparandije toliko napućena i zdrava, da će dati dovoljan broj đaka pa da ni odkle nitko drugi ne dođe. Ovdje očito ispuštaju s vida važnu činjenicu da za upis u I. razred učiteljske škole treba po zakonu imati nižu srednju školu i ne preko 17 godina života. U okolici Knina nema srednje škole. Zar će naš seljak iz kninske okolice, u današnjim teškim prilikama, moći da pošalje četiri godine djetu u grad ili varoš, da mu tamo svrši nižu srednju školu? To će moći rijetki pojedinci, a nikako ne seljaci u masama, kako to predviđa dopisnik. I zato će u najboljem slučaju trebati čekati četiri godine. Četiri pune godine! Tako stvari stoje, — ako gg. ne misle da će se radi Kovačića mijenjati zakon na gore. Sve je ovo pitanje jedna anomalija, ali je nemoguće vjerovati da bi do jedne tako krupne anomalije moglo doći.

Mi ne želimo polemike u ovom predmetu, jer mi nemamo što da dokazujemo. Polemika nam je nametnuta. Jasno je svakome da naša učiteljska škola u Šibeniku ima sve zakonske uvjete za svoj opstanak, a svojim dugogodišnjim radom najbolje se afirmirala i opravdala svoj vitalitet. Ona je jedini zavod te vrste u čitavom srednjem i sjevernom primorju od Sušaka do Dubrovnika, ima zakonski dovoljan broj đaka, ona je jedna historička škola, a u njezinoj blizini nema nikakva slična zavoda. To su sve razlozi protiv kojih je svaka borba suvišna i koji jasno kažu, da će naša škola ostati netaknuta pored svih intriga. Ne može se nikako zamisliti da bi se na račun jednog eksperimenta, za koji se još ne zna kako će svršiti, moglo uništiti nešto stalna, pozitivna i sigurna što je već vidno pokazalo svoje uspjehe. A mi zato ni najmanje nismo protivni otvaranju učiteljske škole u Kovačiću. To izričito naglašujemo. Želimo toj školi sretan uspjeh i da pokaže one rezultate koje je pokazala naša škola. Tek onda će nam postati ozbiljan konkurent. A sve dotle apsolutno se ne bojimo, jer vjerujemo u ispravnost, nepristranost i stručnost onih, koji o ovom predmetu imaju odlučnu riječ.

Praktični krojački tečaj za odrasle

otvaram u Šibeniku. Poludnevna obuka kroz tri mjeseca. Od temeljnih crta do savršene izradbe modela. Poduka teoretska i praktična u kroju i šivanju damskih i dječjih haljina, kostima, kaputa itd.

Za informacije obratiti se od 10-12 i od 16-18 sati na Anku Kokić dipl. stručnu učiteljicu Ul. 7 Omelića 588.

1-3

Prijave uključivo do 15 maja o. g.

Neka niko ne propusti prigodu a da ne posjeti novootvorenu

Šibensku Gostionu

u Zagrebu Vlaška ul. 89

(prije točiona vina)

kod Špire Iljadice.

GRADSKA KRONIKA

Klatarenja pasa. Nastupom lijepih i topljih dana, nastupila je i sezona pasa. Ne opažaju se samo u gradu, nego osjećajući i oni poziv majke prirode, klatare se po poljima i time nanašaju usjevima grdu štetu. Nema sumnje, da ih u prirodu vabi i želja za lovom divljači, pa baš ovo potonje, prinukovalo neke naše lovce, da iznesemo ovo pred javnost, kako bi se mjerodavni odlučili da i ovom klatarenju pasa stanu već jednom na put. Psi kao kućni čuvari, moraju biti svezani, a ako su po danu slobodni, ne smiju biti bez nagubice.

† **Tomasina Tomić rođ. Ercegović.** Iz ugledne rogozničke obitelji, istom u 44 godini života, svladana bolešću, preminula je dne 4 ov. mj. ova dobra majka i uzorna supruga. Za blagopokojnicu se može kazati: da je bila pravo utjelovljenje svih onih vrлина koje rese jednu plemenitu ženu. Poput naših uzornih žena, pokojnica bila je primjer one dobrote, koja se manifestuje u susretljivosti prema svakome, a u dobročinstvu prema sirotinji. Blagopokojnici neka je lahka zemlja, a teško ožalošćenoj obitelji naše iskreno saučestće.

Pouzdaní sastanak zanatlija. U smislu § 354 novog zakona o radnjama, u nedjelju dne 8 ov. mj. u prostorijama Građevne zadruge, održan je sastanak zanatlija. Promicateljni odbor, konstituisan ovom prigodom, sastavljen je od slijedeće gospode: Ing. Mario Sponza, Scotti Stjepan, Vrljević Gijuro, Zenić Šime, Červar Petar, Borčić Rade, Belamarčić Mate, Marušić Ante, Grubišić Jere, Šizgorec Zvonimir i Ilijaš Josip.

Proslava Gjurjevdana. Po tradicionalnom običaju, proslavljena je i u našem gradu vojnička slava sv. Gjurja. Već oko 4 sata izjutra počeli su se okupljati članovi Sokolskog društva sa glazbom, a zatim je stigla mornarica te odred pješadije. Tačno u 6 sati pojavio se na Poljani Kralja Petra komandant mjesta, pukovnik g. Božić, pak se po obavljenoj smotri, vojska uz učestće mornaričke i sokolske glazbe, oficirskog kora, te brojnog građanstva, uputila na Šubićevac, gdje je priređena zakuska. Proslavi su prisustvovali komandant mornarice g. Kaftanić, gradski načelnik g. Dr. Smolčić, banski vijećnici g. F. Grubišić i g. M. Jerinić i dr. U drugarskom raspoloženju proslava je potrajala sve do 9 sati.

Prodaja sladoleda po ulicama. I ako je proljeće u zakašnjenju, a zimski kaputi još se nose, to ipak ništa ne smeta našim sladoledijama da izadju sa svojim kolicima na ulicu. Djeca, koja ne misle na posljedice, rado kupuju sladoled kao novo voće i time u velike štode svome zdravlju. Trebalo bi da na ovo pripaze nadležne vlasti i zabrane prodaju sladoleda po ulicama prije nego zato nastane pogodno vrijeme. Nama je do zdravlja naše djece više nego do nesavjesne trgovine onih, kojima je zdravlje naše djece sporedna stvar.

Preporučili bi takodjer nadležnim vlastima, da se od vremena do vremena prošetaju do onih prljavih prostorija, gdje se

svaki dan pravi sladoled, koji se prodava po ulicama, pa da malo pripaze na čistoću, jer smo uvjereni, kad vidimo osobe koje se time bave, kao i mjesto gdje se to sve radi, da o čistoći ne može u opće biti ni govora. Molimo redarstvenu vlast, da u interesu zdravlja stotine djece, posveti ovome više brige i pažnje, jer vjerujemo da je i njoj zdravlje naše djece isto tako na srcu, kao i nama roditeljima X.

Proslava majčina dana. Najavljena proslava majčina dana, proslavljena je i u našem gradu sa dobrim uspjehom. Kako s moralne, isto tako i s materijalne strane. U subotu uveče u prostorijama Hotela Krke, bila je priređena zabava, koja nažalost nije bila baš najbolje posjećena, što je zbilja za osuditi. Neki hoće, da je to, usljed toga što je zabava bila dosta kasno najavljena, dok drugi se izgovaraju sa krizom. Doduše i kriza biće očešto tome doprinijela, ali kad se uvaži, da pored sve te blažene ili proklete krize, izvjesne zabave uspijevaju, za osuditi je ovo slabu shvaćanje kod mnogih, ovog dana i kulta. U nedjelju ujutro u 8 sati bila je održana na groblju sv. Ane misa za sve preminule majke, a u isto vrijeme i parastos na groblju sv. Spaša. Iza ovih funkcija, članice Nar. ženske zadruge pohodile su groblje naših majka i tom prigodom okitile su ih svježim cvijećem blagog pramaljeća. U 11 sati pr. podne gđa prof. Danica Slavković, održala je lijepo predavanje o „Životnoj misiji i dužnostima majke.“ Preko cijelog dana, prodavale su se po gradu otkupne značke i cvijeće.

Zbog preobilnog materijala izostavljeni su u ovom broju mnogi članci, dopisi i oglasi. Uredništvo.

ANTE FRUA - ŠIBENIK ul. Kralja Tomislava, skladište D. M. C. i Trident konca.

Povodom ostavke gradskog načelnika Dr. V. Smolčića

Kao što je našoj javnosti poznato šestog ov. mj., prošlog petka, podnio je ostavku gradski načelnik Dr. V. Smolčić. Ma da se je ta ostavka već davno očekivala, jer je naš prvi građanin u posljednje vrijeme pokazivao vrlo slabu, da ne kažemo nikakvu aktivnost u gradskim poslovima, ipak je ona mnoge iznenadila, jer je pala baš u času, kad se po gradu govorkalo o putu gradskog načelnika u Beograd, gdje bi imao da posvršava mnoga važna pitanja, koja već davno čekaju svoje rješenje.

Nije naš običaj, da pred ovako krupnim problemom: popunjenja općinske uprave pravimo razne prognoze, a najmanje da našoj javnosti serviramo kojekakve patke, ko što je to običaj nekih dopisnika iz našeg grada, koji još ni danas ne shvaćaju pravu ulogu štampe u našem javnom životu. Ali promjena u osobi gradskog načelnika a i nekolicine prisjednika, nameće nam dužnost, da ipak proučimo nekoliko riječi. Naše je mišljenje, a cijenimo da ono dijeli sa nama i cjelokupna naša javnost, da pri popunjenju općinske uprave novim ljudima, koji će da odlučuju o sudbini na-

šeg grada, mogu i smiju doći u obzir samo oni ljudi, koji su i dosadašnjim svojim radom dokazali, da im leže na srcu interesi Šibenika i njegova zaled. Samo ljudi jakih moralnih kvalitacija i neokaljane prošlosti, ljudi radišni te koji uživaju veliko povjerenje svojih općinara, mogu i smiju da zauzmu tako odgovorna mjesta. Kojekakve nametljivce i špekulante, koji godinama već poduzimlju sve i sva, da se dočepaju položaja, koji bi im omogućavao promicanje i takovih interesa, koji nisu nikako u skladu sa provadanjem pravo shvaćane komunalne politike — treba već unapred odstraniti.

Težački stalež, koji sačinjava pretežnu većinu pučanstva šibeničke općine, treba da bude zastupan i u novoj općinskoj upravi po ljudima, koji će znati i htjeti da rade za dobro tog našeg težaštva, koje upravo danas potrebuje najviše pomoći. Takvog jednog čovjeka imamo i u današnjoj općinskoj upravi. Treba iskreno priznati, da je to jedini čovjek, koji je znao da i u momentima nesnosne ekonomske krize, koja je uvjetovala naglo opadanje svih općinskih prihoda, a prema tome i potpuno ispražnjenje općinske blagajne, ipak spriječi sve one štrašne posljedice, koje jedno ovakovo nezdravo stanje za sobom povlači. Zato smo potpuno uvjereni, da, bila ma kakva kombinacija, ovakvi ljudi treba da budu u općinskoj upravi, a ne griješimo ako kažemo i na čelu iste.

Svako drugo rješenje izazvalo bi veliko negodovanje među općinarima, a dosljedno tome urodilo bi štetnim posljedicama kojih se treba čuvati.

JAVNA ZAHVALA

Prigodom prerane smrti naše nezabornice i dobre majke i supruge

Tomasine Tomić rođ. Ercegović

ovim putem blagodarimo svima onima, koji iskazima saučestća uznastojahu da nam umekšaju naše teške boli. U prvom redu zahvalni smo veleuč. Dru Oskaru Novaku, koji se je mučio oko toga, da blagopokojnici olakša muke, isto tako blagodarimo g. Dru Marku Kožulu, na skrajnoj susretljivosti; g. Galu, šefa željezničke stanice, g. Lovri Guberini i dr. željezničkom osoblju, koji uznastojahu da uzveličaju ispraćaj smrtnih ostataka pokojnice.

Svetozar Tomić

Bivši šef želj. stan. Subotičke Direkcije,

MALI OGLASNIK

Do 15 riječi 6 D'n. Svaka daljna riječ 50 para. — Za trošak poštarine plaća se posebno. —

MALINOV SOK DIN. 14. uz pouzeće, bez emblaže, postavno ovdje svaku količinu šalje V. Tomić, Marenberg-Slovenija.

ODLIČAN MUZIČAR davao bi časove uz vrlo umjeren honorar iz cella, saksofona, jazza itd. Informacije u Upravi lista.

PRODAJE SE KUĆA u varoši put Uboškog doma. sa 6 soba, 2 kuhinje, tri terase i nuzprostorije, Informacije u Upravi.

KUĆA NA PRODAJI, u stogom centru grada u kojoj se nalazi dobro upućena gostiona, podnesna i za svaki drugi posao. Prodaja sa inventarom i bez inventara. Za informacije obratiti se vlasniku g. S. Bodulu.